

att. Sundhedsudvalget

Ang. *Høring om kvinders overgangsalder på Christiansborg 17. april*

Jeg vil gerne kvittere for muligheden for at diskutere overgangsalder i et samfundsmæssigt og politisk perspektiv ved høringen 17 april 2024. På trods af kompleksiteten og divergerende holdninger til eks. hormonbehandling, så var det entydigt klart, både fra eksperterne og i spørgsmålene fra medlemmerne af sundhedsudvalget, at viden er løsningen på både individ- og samfundsproblemerne som overgangsalder medfører.

Som redegjort for, så kan gener relateret til overgangsalder i det danske samfund estimeres til at koste 4 milliarder kroner årligt (eller ca. 10.200 tabte årsværk) i tabt arbejdsfortjeneste. Det er mange manglende hænder i brancher, hvor vi i øvrigt mangler arbejdskraft.

Kan vi øge arbejdsevnen med bare 1% for de kvinder som er moderat- til hårdest ramt af symptomer, er den samfundsøkonomiske gevinst ca. 300 millioner kroner, årligt. Det er absolut en lavthængende frugt.

Jeg tillader mig her at fremsende udkast til det løsningsforslag jeg præsenterede under høringen.

Forsknings- og formidlingscenter

Der etableres et forsknings- og formidlingscenter placeret på Københavns Universitet (med inddragelse af de øvrige danske universiteter og professionshøjskoler hvor relevant).

Jeg har allerede kortlagt forskningslandskabet i Danmark, identificeret videnshullerne og etableret et netværk af forskere og praktikere, som arbejder med overgangsalder. Alle er klar til at trække i arbejdstøjet, fra deres respektive perspektiver, men det er afgørende, at vi får etableret en centerstruktur som løftestang i dialog med fonde og universitetsledelse.

Kerneaktiviteter i centeret er:

- 1) Samle den eksisterende evidens inden for alle fagområder som berøres af overgangsalder. Her i første omgang med fokus på eksisterende dansk evidens, suppleret med relevant evidens fra lande, der ligner Danmark i relation til overgangsalder. Denne aktivitet tjener to formål; 1) at samle evidensbaseret information til formidling til kvinder, lave guidelines og (videre)uddanne sundhedsfaglige og 2) at identificere hvor behovet og gevinsterne er størst for at igangsætte danske undersøgelser og forskningsaktiviteter.
- 2) Samle, initiere og koordinere forskningsaktiviteter inden for området. Centeret vil skabe fundamentet for at videreføre de store kohorte studier og landsdækkende befolkningsundersøgelser, som vi netop har igangsat. Centeret vil skabe mulighed for at opstarte den forskning, der åbenlyst mangler og vil være fundament for en lang række partnerskaber som kan arbejde med afprøvning og implementering af eksempelvis initiativer på arbejdspladser.

Milepæle i centeret er at levere:

- 1) Evidensbaseret pjece til folkeoplysning (fås hos lægen, evt. e-Boks omdelt) kombineret med en online vidensplatform (milepæl nået efter 1 år)
- 2) Uddannelsesmateriale samt efter-videreuddannelsesprogrammer til relevant sundhedspersonale. Uddannelsesprogrammerne herefter af universitetet og proffesionshøjskoler (milepæl nået efter 2 år)
- 3) Kort- og langsigtede forskningsprojekter til generering af ny evidens om grundlæggende fysiologi, individets handlemuligheder og sundhedsvæsenets behandlingsformer (milepæle der konstant rykkes, når ny evidens er skabt, blevet formidlet og evt. implementeret i praksis)

- 4) Nationale guidelines til behandling af overgangsalder i praksis (milepæl nået efter 1 år men revideres efter hhv. 5 og 10 års)
- 5) Nationale anbefalinger til håndtering af overgangsalder på arbejdspladser (milepæl nået efter 1 år, men opdateres løbende med afsæt i praksiserfaringer)

Grundlæggende økonomiske præmisser:

Der afsættes fra politisk hånd en basisbevilling svarende til 10 millioner årligt i 10 år, perioden 2025-2035, til sikring af et forsknings- og formidlingscenter. De offentlige midler bruges overvejende til at sikre evidensindsamling og folkeformidling samt initiering af undersøgelser. Forskningsaktiviteter dækkes i mindre omfang af basisbevillingen men primært fra nationale og EU-fonde. Den eksterne finansiering kan sikres ud fra to modeller:

- 1) Et strategisk samarbejde med store danske fonde, som har vist interesse for at matche basisbevillingen (bl.a. NNF, VELUX, Nordea og AP-møller, som hver især kan støtte de respektive felter, der falder inden for deres fundats).
- 2) Forskerne søger fortsat konkurrencemidler fra de offentlige råd, EU horizon programmerne og de store danske private fonde

Model 1 giver det stærkeste fundament for umiddelbar igangsættelse af forskning og indsatser, men kræver forpligtelse fra jer og fondene. Vi etablerer gerne kontakten og indgår i dialogen med disse fonde.

Model 2 har et langsommere aftræk, men vil over tid stå stærkt, og i øvrigt sikre høj kvalitet i forskningen. Som det fremgår længere nede, så har vi allerede betydelig forskningsaktivitet på området (i forskningsprojekterne *Kvinder i Sund Overgang*), som kan sikre aktivitet i centeret fra dag 1.

Begge modeller kan stå alene eller køre parallelt.

Skalerbarhed. Forskningsunderstøttelsen kan skaleres ubegrænset, men basisbevillingen må have en betydelig størrelse for at sikre reel effekt. Tidsperspektivet og den økonomiske ramme på 100 millioner fordelt over 10 år, kan skaleres men det er vores anbefaling, at prioritere den langsigtede indsats (mindst 10 år) hvis I finder det nødvendigt at reducere rammen. Sikkerhed omkring centeret vil være fundamentet for at løfte vidensniveauet, sikre eksterne bevillinger til projekter som rækker mange år frem og sikre at ny viden kan skabes og formidles i den rigtige rækkefølge.

Investering fra vores side

Vi kan medfinansiere forskningsaktiviteterne i centeret i opstarten med de igangværende forskningsprojekter (ca. 25 mio), de aktuelle 6 ph.d.-studerende og 2 post docs (ca 12 mio), samt vores løn som ledende forskere, som løftes af Københavns Universitet. Dertil kommer, at Københavns Universitet gerne vil huse centeret i hele perioden (under forudsætning af, at der garanteres en rammebevilling på mindst 25 mio.).

Jeg håber at både høringen og ovenstående har vakt jeres interesse og jeg vil fortsat stå til rådighed for ideudvikling og strategiske overvejelser i retningen at sætte overgangsalder på dagsordenen i Danmark.

De bedste hilsner
Lasse Gliemann, PhD
Lektor i kredsløbsfysiologi, Viceinstituteder.
Institut for Idræt og Ernæring,
Københavns Universitet

